

UKF

Medlemsinformation 4 - nyhetsbrev nov. 1999

**UKF:s metod för boktryck
uppmärksammas
i datorvärlden.**

Demonstreras vid specialmessa för
digitala tryckmetoder 9-11 febr

Urval av aktuella kulturaktiviteter

Mera på annan plats i nyhetsbrevet.

*Onsd 8 dec kl 19.00, Villa Skoga, Gamla landsv. 4,
Kungsängen, nära Pendeltåget.*

Fortida och medeltida glas. Snartemo-bägare från
Thorsåtra. Glas i Upplands-Bro och Mälarenregionen. Lars
Henricson, doktorand vid Arkeologiska
forskningslaboratoriet, Stockholms universitet. *Tema 2*

27 dec - 6 jan. Medborgarplatsen i Stockholm

Millenniefirandet med tema vikingatiden

UKF:s utställning "Vikingakommunen" Upplands-Bro

Onsd 26 jan, kl 19.00, Villa skoga, Kungsängen

Trä och dess kulturella betydelse från forntid till nutid
Lothar Schroeder berättar ur sin rika erfarenhet om träets
användning hantverksmässigt och industriellt. *Tema 3*

Lörd 5 febr. Vikingarännet. Skridskoloppet mellan Uppsala
och Stockholm går via Ryssgraven och Gröna udden.

Onsd-fred 9-11 februari. Sollentunamässan.

UKF demonstrerar sin metod för digitala tryck i Hewlett-
Packards monter. Anmäl ditt intresse till UKF för erhållande
av inträdesbiljett

Onsd 15 mars kl 19.00 Villa Skoga, Kungsängen

Tegel i ett historiskt perspektiv. Olof Anell, Riksantikvarie-
ämbetet, sakkunnig ang. renoveringsobjekt. *Tema 4*

9 - 20 maj. Vandring längs Dalkarlsvägen

Minnet av dalfolkets arbetsvandringar till Stockholm
manifesteras med en vandring Mora - Stockholm. Möt upp
när gruppen passerar Upplands-Bro.

Sönd. 14 maj. Signhildsberg i Håtuna, kl 10

Fornsigtuna - "grand tour". Arkeologiska undersökningar,
isländska sagor, folkvisor, svenska berättelser, gammal och
ny historia. Börje Sandén leder en vandring i området.

"Dalkarlsvägen"

Vandra tillsammans med
dalfolket på historiska
vägar genom Upplands-
Bro

Du finner tidpunkten för

Fornsigtuna - "grand tour"

Arkeologi - sagor - folkvisor
- gammal och ny historia
Vandring i hela området

Millennieskiftet i Stockholm

På medborgarplatsen är temat
vikingatiden

"Vikinga-kommunen"
Upplands-Bro presenteras

**Forskarakademin -
för dig som är aktiv släkt-
eller hembygdsforskare**

Köp UKF:s senaste bok
Hednagudar och hövdingadömen i det
gamla Skandinavien
295:- (260:- + 35:- porto) på pg 27 58 94-4

Föreningen för
Upplands-Bro
Kulturhistoriska
Forskningsinstitut

Ordförande: Curt Dahlgren. Glimmerstigen 8, 196 33 Kungsängen. 08-581 702 45
Kansli: Börje Sandén, Målarvägen 19, 197 30 Bro. 08-582 405 15 pg 27 58 94-4 bg 5418-2258
Upplys. 08-582 40515. Telesvar/fax 582 413 55. Forskarakad. Bengt Borkeby, 581 656 59
E-post ukforsk@algonet.se. Internetadress: <http://www.algonet.se/~ukforsk>

Aktuellt för UKF

Våra egna aktiviteter genomförs i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Ev. ändringar och nyheter annonseras i lokalpressen och

på UKF:s www.algonet.se/~ukforsk och kommunens www.upplands-bro.se.

Kostnad vid föreläsningar vanligtvis 30:-. **Lokal:** Villa Skoga, Gamla landsvägen 4, Kungsängens centrum, nära pendeltåget, bakom Posten och Systembolaget

Onsd 8 dec kl 19.00, Villa Skoga, Gamla landsv. 4, Kungsängen, nära Pendeltåget.

Forntida och medeltida glas. Snartemo-bägare från Thorsätra. Glas i Upplands-Bro och Mälardalenregionen. *Lars Henricson*, doktorand vid Arkeologiska forskningslaboratoriet, Stockholms universitet. **Tema 2** (tema 1 var äldre järnhantering)

Lörd-sönd 11-12 dec. kl 10 - 16, Stora Ekeby, Låssa

Den traditionella julmarknaden vid Stora Ekby

Börje Sandén guidar, liksom traditionen, dem som vill passa på att bekanta sig med historien kring Rösaring. Vandringskl 13. bägge dagarna. UKF säljer också sina skrifter och gamla kartor. Marknaden är öppen kl 10 - 16 bägge dagarna.

27 dec - 6 jan. Medborgarplatsen i Stockholm

Millenniefirandet med tema vikingatiden

UKF:s utställning "Vikingakommunen" Upplands-Bro

Se särskild artikel.

Onsd 12 jan. kl 19.00. Villa Skoga, Gamla landsvägen 4, Kungsängens centrum

Forskarakademin sammanträder. Se artikel.

Onsd 26 jan, kl 19.00, Villa skoga, Gamla landsvägen 4, Kungsängens centrum

Trä och dess kulturella betydelse från forntid till nutid

Lothar Schroeder berättar ur sin rika erfarenhet om träets användning hantverksmässigt och industriellt. **Tema 3.**

Lörd 5 febr. Vikingarännet.

Skridskoloppet mellan Uppsala och Stockholm går via Ryssgraven och Gröna udden.

Närmare upplysningar i pressen.

Onsd-fred 9-11 februari. Sollentunamässan.

UKF demonstrerar sin metod för digitala tryck i Hewlett-Packards monter.

Anmäl ditt intresse till UKF för erhållande av inträdesbiljett.

Onsd 15 mars kl 19.00 Villa Skoga, Kungsängen

Tegel i ett historiskt perspektiv.

Olof Anell, Riksantikvarieämbetet föreläser - Olof är byggnadsarkitekt, har varit lärare på Konsthögskolan och är nu sakkunnig för renoveringsobjekt på Raä. **Tema 4.**

9 - 20 maj. Vandrings längs Dalkarlsvägen

Minnet av dalfolkets arbetsvandringar till Stockholm manifesteras med en vandring Mora - Stockholm. Möt upp när gruppen passerar Upplands-Bro. Se artikel.

Sönd. 14 maj. Signhildsberg i Håtuna, kl 10

Fornsigtuna - "grand tour". Arkeologiska undersökningar, isländska sagor, folkvisor, svenska berättelser, gammal och ny historia. *Börje Sandén* leder en vandring i området. Se artikel.

UKF:s senaste bok

John Krafts bok, som jag skrev om i förra nyhetsbrevet - har med rätta rönt stor uppmärksamhet. Sedan den kom ut för några veckor skickar vi 2-3 böcker varje dag till personer över hela landet. Många har nämligen väntat på den i många år.

Boken handlar inte specifikt om Upplands-Bro, men man kan säga att den gör ett intressant avstamp här. Centralt i John Krafts forskning har varit de forntida labyrinterna, och vår labyrint vid Rösaring har - inte minst - av John själv - lyfts fram som verkligt betydelsefull.

Gudars och gudinnors namn återfinns ibland i vissa ortnamn. Dessa har ofta mycket hög ålder och John har med deras hjälp spårat en samhällsstruktur redan under forntiden, således före alla skrivna dokument. Härnevi och Ullevi i Bro hade redan 1912 framställts som typexempel när det gällde fruktbarhetsdyrkan kring gudaparet Härn och Ull. När Ortnamnssällskapet firade sitt 50-års jubileum 1985 var dessa åsikter åter i forskningens fokus och vårt Härnevi och Ullevi spelade en central roll i högtidstalet. När detta senare trycktes i årsskriften illustrerades artikeln med kartor över Härnevi och Ullevi i Bro.

John Krafts bok och det den representerar har ända sedan jag lärde känna honom på 1970-talet varit en del i min framställning av den fruktbarhetsdyrkan som förknippas med såväl Rösaring som skålgroparna i Härnevi.

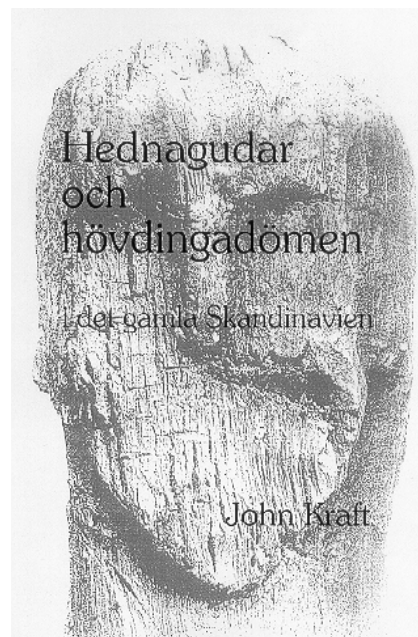
John Kraft (född 1944) har dagsnyheterna som yrke och forntiden som hobby. Sedan 1970 har han arbetat som ledarskribent (Upsala Nya Tidning 1970-80 och Vestmanlands Läns Tidning sedan 1980). Tidigt fick nyhetsarbetet samsas med ett växande fritidsintresse för historia och arkeologi. Allt mer har detta intresse förskjutits till den dunkla tiden före Sveriges kristnande.

Efter arkeologistudier i Uppsala i mitten av 70-talet har författaren, som entusiastisk amatör, specialstuderat en fascinerande och dittills tämligen försummad typ av fornlämningar, nämligen labyrinter, eller trojeborgar som de ofta kallats i folkmun. Ett stort material har inventerats i arkiv och genom fältstudier. Resultaten har redovisats i ett 50-tal artiklar och uppsatser.

Labyrinterna har antagligen tjänat som arenor för fruktbarhetsriter i förhistoriska samhällen. Ett sätt att få mer grepp om dessa samhällens omfattning och kult är att även studera de kultplatser som lämnat spår i form av teofora ortnamn, t ex Ullvi, Odensvi och Torslunda.

Materialet och analysen har växt. Det har också arbetsinsatserna gjort. Det som började som ett roande tidsfördriv har blivit en absorberande hobby. Författaren, som aldrig tänkt bli arkeolog och inte avsett att skriva någon bok om ortnamn, har gradvis övermannats av ämnet och publicerar nu en bred studie av sakrala ortnamn. Det visar sig möjligt att skissa hela Skandinaviens indelning i hövdingadömen under järnåldern. Studien ger också ledtrådar till i vilken tidsordning de hedniska gudarna etablerats.

260:- på biblioteken. 236 sidor i stort format. Rikt illustrerad. Trådbund., hård pärm. Levereras per post för 295:- (260:- + porto 35:-)

Upplands-Bros egen "Tusenårsresa"

Assurstenen vid Bro kyrka

En del av det som hände i vår bygd för tusen år sedan har lämnat tydliga spår efter sig. Vi vet väl alla vid det här laget att vårt kommunnamn går tillbaka till tiden före alla bokliga upplysningar om vår bygd. Namnet är hugget i sten i den kända runstenen vid Bro kyrka som restes vid förra millenniumskiftet. Det är inte utan orsak, när vårt Bro är det enda Bro som har fått eget postnummer!

Läs UKF:s utförliga skrifter om såväl Ortnamnet som Kommunvapnet. Finns att köpa på biblioteken för 30:-

Fornsigtuna - "grand tour"

Vårens omfattande exkursion *Rösaring - "grand tour"* - en heldag med vandring 6 km - gav tydligen mersmak. Det uttrycktes önskemål om en repris. Nu har vi som bekant många andra läckerbitar att bjuda på. Denna gång väljer vi i stället en heldagsutflykt till Fornsigtuna. Det var under åren 1984 - 88 som sex grävperioder avverkades. De var de första och enda arkeologiska undersökningar som gjorts vid herrgården Signhildsberg i Håtuna och gav en fastare bakgrund till det som tidigare sagts om den sägenomspunna platsen.

Vi gör som i våras - försöker oss på en grundlig genomlysning av alla aspekter. Flera isländska sagor berättar både utförligt och antydningssvis om platsen, de arkeologiska undersökningarna visar upp en närmast oförstörd plan av en forntida kungsgård med tingshög, stora hallbyggnader med unik grundkonstruktion, husgrundsterrasser, bryggrester från forntiden och andra husgrunder . Vi har Martin Aschaneus detaljerade beskrivning av området från 1612, innan herrgården byggdes. Det var den första byggherren som här skrev delar av det som kallats vårt lands första encyklopedi i slutet av 1600-talet. Folkvisan om Habor och Signhild - 62 verser i en av versionerna - en detaljerad berättelse från 1200-talet och en dramatisering uppförd på Stockholms slott 1612 ger oss all anledning av dröja vid litterära och historiska aspekter på vårt undersökningsområde.

Vi gör en vandring till några forntidsgravar i den vackra omgivningen nordost om herrgården, tittar in i lertäktsgrupparna - det som idag återstår av tegelbruket - och går över det som fordom var bottnen i Fornsigtunas hamnbassäng och kommer via den mycket vackra herrgårdsmiljön till andra änden av området, där vi finner platsen för Habor's källa och en "illegal?" hamnplats i skydd av Försigtunaholmen (Getholmen på dagens kartor).

Nog får vi väl kalla en sådan exkursion för "grand tour". Som du förstår torde det bli nödvändigt med både en och två kafferaster denna förhoppningsvis varma och soliga vårdag. Vid *Rösaring - grand tour* förvånades en del över att vi inte tog något betalt för en så givande dag, så denna gång får det väl bli de vanliga 30:- som vi brukar betinga oss vid föreläsningarna. Om många kommer så blir det ju en vacker slant i UKF:s kassa.

Söndagen 14 maj. Samling vid Signhildsbergs parkering kl 10.00.

Om du inte är bilburen kan vi säkert ordna skjuts med någon. Hör av dig på UKF:s telefoner

Läs gärna boken "Fornsigtuna - en kungsgårds historia". Den finns både att köpa och låna på biblioteken.

Projektet Dalkarlsvägen tar form

Sommarens vandring längs den gamla dalkarlsvägen, kopplad till dalfolkets demonstration för att få behålla sitt regemente, kan ses som inledningen på ett stort upplagt projekt med helt civila förtecken. En dalsk arbetsgrupp med Trons Lasse och Runar Tommilla i spetsen arbetar effektivt för att organisera en samfärd marsch med start i Mora 9 maj och ankomst till Stockholm 20 maj. I arbetsgruppen finns representanter för Dalarnas museum, Dalarnas hembygdsförbund och Vägverket. Man har för avsikt att märka upp vägen och så nära som möjligt följa de gamla vägsträckningarna. Man hoppas att få hjälp på olika sätt från de kommuner som är berörda.

Upplands-Bro-bor

Gör sällskap med dalfolket när de vandrar genom kommunen. "Lär känna din bygd" från ett nytt perspektiv. Vi har ju så många bevarade gamla vägsträckningar med intressant historia. Ta Bålstabussen och möt dem vi Grans gård, strax innan Yttergrans kyrka eller vid industriområdet Draget. Då får du stifta bekantskap med den gamla landsvägen genom den stora häradsallmanningen. Du kanske inväntar dem i Bro och följer dem till Dalkarlsbacken i Kungsängen.

Följ marschen på vår hemsida

Vi räknar med att på vår hemsida kunna informera om hur marschen avlöper så att du vet vilken dag den passerar vår kommun. Men du kan naturligtvis gå vägen vid annan tidpunkt. Vi kommer att erbjuda karta och vägbeskrivning. De kan naturligtvis hämtas hem från vår hemsida, men kommer också att finnas tillgängliga på annat sätt.

Millenniefirandet i Stockholm 27 dec - 6 januari

Då bjuds stockholmarna på ett mycket varierat program vid övergången till det 3:e årtusendet. Särskilt intressant för oss i Upplands-Bro är det som sker på Medborgarplatsen på Söder. Där är temat nämligen vikingatiden. Såväl namnet Upplands-Bro som kommunens logotype har ju med vikingatiden att göra; "bron" är den som omtalas på Assurstenen vid Bro kyrka, och kommunvapnet är den odenfigur som hittades vid Ekhammar när motorvägen byggdes.

På Medborgarplatsen har två stora långhus uppförts. Där kommer också det stora vikingaskeppet Skidbladner att ligga, skeppet som nästa sommar skall segla till Nordamerika som en erinran om vikingarnas upptäckt av nya världen vid förra millennieskiftet.

Stockholm Information Service och Stockholm 2000 har gett UKF:s styrelseledamot Thore Isaksson i uppdrag att skapa en vikingaby på Medborgarplatsen. Vikingatiden skall levandegöras på många olika sätt bl a i form av en marknadsplats med hantverkare och vikingafamiljens göromål. Aktiviteter i form av föredrag och konserter pågår varje dag för såväl barn som vuxna. Det detaljerade programmet kommer att finnas i dagspressen.

I Medborgarhuset visas den nuvarande utformningen av projektet Assurs by liksom det IT-baserade vikingaprojektet i Saltsjökvärn. UKF, med temat "Upplands-Bro - Vikingakommunen", ger en historik bakgrund till Assurs by med böcker och skrifter som berättar om Fornsigstuna, Assurstenen och Ehammarsfiguren.

Du vet väl att alla våra hembygdsskrifter finns att köpa på biblioteken i Bro och Kungsängen. De kan också fås med post med 35:- tillägg för porto.

UKF - Forskarakademin

Bengt Borkeby 1999-11-16

Idèer om arbete under hösten vintern 1999 - 2000

Akademin är igång. Vi gjorde tillsammans en enkät om vad som är aktuellt så här i början.

Läsa gamla handstilar kan de flesta, därför rekommenderar vi att den som känner sig osäker tar kontakt med något av studieförbunden. Bra litteratur för förståelse är, *Bertil Anderö, Läsebok för släktforskare*. Den känns ofta som ett måste, främst när de stora bokstäverna inte riktigt vill visa vad de står för.

Nästa fråga gällde studiebesök men också aktiv forskning vid några arkiv. ATA (Antikvariskt Topografisk Arkiv vid Historiska museet) rönste efterfrågan. Men också Krigsarkivet, SOFI (Språk- och Folkminnesinstitutet) i Uppsala arkivcentrum med bl a ortnamsarkivet och Nordiska muséets arkiv fick stor efterfrågan. Lokalt i Upplands Bro kan vi vara stolta över att ha Svenngårdiska samlingen i Kungsänges bibliotek.

Vad innehåller alla dessa samlade handlingar? Vilka sökmöjligheter finns? Vilken hjälp kan man få av personalen vid forskardisken? Det blir studiebesök och kanske också föreläsningar. Håll utkik i UKF.s programtablå. För dem som kan göra sig lediga dagtid kommer Bengt Borkeby att organisera forskarresor. *Vi kan då tre - fyra stycken tillsammans börja leta oss fram till det vi söker.*

Litteratur om arkiv och forskning finns det gott om. För att nämna något. *Thomas Aurelius, Svensk arkivguide*, innehåller telefon, adresser samt kortfattade beskrivningar av närmare 500 centrala och lokala arkiv. Av samma författare, *Gårdens och hembygdens historia, Del 1 och 2*. Ett tips. Börja med del 2 eftersom den omfattar tiden från 1600 fram till nu. Del 1 avhandlar forntid, medeltid och 1500-tal. Författaren arbetar utifrån autentiska handlingar, gör översättning och ger tolkningar av innehåll och *obegripliga* ord. Släkthistoriskt forum, nr 2 1989 är en klassiker för den som använder mantalslängderna som källa. Temanumret heter *Mantalslängderna och Släktforskaren* och är skrivet av *Håkan Skogsjö*. Det där med Släktforskaren kan du bortse från. Innehållet är minst lika intressant för den som söker uppgifter om hembygden i stort. *Riksantikvarieämbetets litteraturlistor* och andra sammanställningar är värdefull läsning för oss som söker kunskap om hembygden. *ICA-förlagets, Ordna ditt släktarkiv*, ett litet häfte som kan vara en god påminnelse om att hålla reda på de data och annat som vi samlar på oss.

Hälften av de ca 15 som deltog i forskarträffen den 20 oktober nämner också en rad specialintresse t ex *Förfädernas sociala liv och den sociala strukturen Viktiga händelser t ex farsoter. Ortnamnens och personnamnens betydelse. Handlingar om personer och fastigheter. Datorn som hjälpmedel i släkt- och hembygdsforskningen*. Här finns mycket att arbeta med framöver. Håll utkik i programtablåerna från UKF.

Flertalet närvarande vill att akademien återkommer med forskarträffar ett par gånger per termin. Väl mött vid nästa träff som blir *onsd 12 januari kl 19.00 i Villa Skoga* i Kungsängens centrum. Gamla landsvägen 4. **Tema för kvällen - Mantalslängder.**

Hänt sedan sist - några axplock

Kulturhusens dag

UKF var medarrangör vid årets Kulturhusens dag, som detta år hade temat Järnvägs miljöer - byggnader och banor. Stationshuset i Kungsängen hade nyligen jämnats med marken inför den stora ombyggnaden av stationsområdet. Därför samlades vi kring Bro station som hembygdsrörelsen önskat få bevarad för framtiden. Mycket folk kom till de två guidade visningarna för att få höra historien om järnvägens tillkomst. En skärmutställning och bevarade järnvägsföremål visades. Äldre järnvägsfolk berättade om verksamheten. Äldre brobor berättade om folklivet vid järnvägsstationen. På så sätt fick vi ny kunskap om en mycket central företeelse i brobornas dagliga liv under hundra år.

Jordstrålning uppmätt vid Rösaring

Det är minsann inte bara arkeologer som är intresserade av Rösaring. Längre har platsen varit föremål för slagrutefolket liksom astronomerna som framfört intressanta spekulationer (se UKF:s hemsida). För några år sedan genomförde UKF en exkursion med Arne Groth som demonstrerade - och lärde oss att finna - olika jordstrålningsfenomen. En annan forskare av rang härvidlag är Gerhard Holm från Lund, som ville pröva om jordstrålningen vid Rösaring påverkade ett antal elektroniska instrument. Börje Sandén vägledde honom till kända jordstrålningsplatser. Hans instrument gjorde utslag såväl i labyrintens centrum som på den avplände jordkullen (ceremoniplatsen) och vid de många groparna längs processionsvägen. Något entydigt svar på vad jordstrålning är kan ännu inte ges. Gerhard Holm framhåller att det i varje fall inte rör sig om magnetiska fenomen. Han har utlovat en rapport om sina iakttagelser både vid Rösaring och Bro kyrka, vilken vi med nyfikenhet ser fram emot.

Dalademokraten tar upp frågan om Dalupproret 1743

Under sommaren guidade Börje Sandén en journalist och fotograf från Falun längs den gamla "dalkarlsvägen". Bl a fick de del av historien kring det som hände vid Tibble gästgivargård 1743. Detta har resulterat i en stor artikel, där just de synpunkter framhålls som UKF lyft fram i boken om Dalupproret 1743. Synpunkter som negligerats i den traditionella historieskrivningen. Kanske ser vi en öppning i frågan som rättar till det tvivelaktiga rykte som förföljt dalfolket ända sedan 1743.

Ammunitions och sprängämnesförrådet i Finnstaskogen

I samband med Bro hembygdsförenings arbete med att ta tillvara och dokumentera den gamla lanthandeln i Bro, fick vi upplysningar om att det skulle ha funnits en jordkällare uppe i Finnsta skog, där dynamit och ammunition som såldes av lanthandeln förvarats. Själv hade jag strövat många gånger i området och inte sett den. Men av en händelse kom jag till tals med Conny och Jonny Ljung, som berättade att de mindes jordkällaren, där de lekt som pojkar. De hade hela tiden trott att det var ett gammalt militärförråd. Tillsammans sökte vi upp platsen, och där låg det gamla förrådet bara ett 50-tal meter från villaområdet. Så nu har saken fått sin förklaring och

Medlemmar i UKF. Under året har drygt 320 betalt avgiften, 1 är anonym. Inbetalningskort för nästa års medlemsavgift biläggs nästa nyhetsbrev.

Vill du bli medlem?

Årsavgiften är 80:- och betalas in på UKF:s pg 27 58 94-4.

Korsordsfrågor med anknytning till Upplands-Bro av Conny Ljung

- A 1 UKF
B 1 Inte vi
B 4 I sladden
B 7 Stressa
B 12 Röker fisken
B 21 Tidsera
C 3 Soldaten Finns hem
C 11 Blir knivarna i sinom tid
C 18 Blir innetrender i sinom tid
D 1 Elgkommentator till F 1
D 11 8/3
D 15 Är snön
D 19 Varg
D 23 Klok gumma från Bro
E 1 Mellan Brogård och Kvistaberg
E 14 Sveriges äldst bevarade stad
E 22 En båt
F 1 Strontium
F 6 Ibland efter firma
F 11 Grisboning
F 18 Skydda
G 1 Ragn-Sellsägd gård
G 8 Soldaten Råås hem
G 23 Ersatte bilen
H 1 Husen
H 9 Målarverktyg
H 14 Halshöggs i Bro 1842
H 25 De första i Kinnared
I 1 Holland
I 4 Natrium
I 7 Brev slut
I 10 Astat
I 13 Kung
I 19 Försvar längs kusten
I 25 Asagud
J 1 Raskens fru
J 8 Lokalkontor
J 11 Västerås förr
J 16 Svensk frihetskämpe
J 28 Underkänt i England
K 1 Forn herrgård på II:s område
K 12 Om svar anhålles
K 16 Smile
K 19 National Laboratory
K 22 Gud som namngivit gård och väg i Bro
K 26 Sandöbron 1939, Tuve 1977 och Tjörn 1980
L 1 Han gjöt en våldsamt död ca 800 f Kr.
L 22 Är den lycklige
L 27 Ger amman
M 1 Tenn
M 9 Raketform
M 15 Silver
M 18 Marig
M 26 Ej i tid
N 3 Där bodde Sv. Förste riksantikvarie
N 8 Bemästra
N 12 Nationalencyklopedin
N 15 Tystare
N 22 På dörr
N 25 Elevator
O 3 Ö i Stockholms skärgård
O 7 Under bron
O 14 Hårarrangemang
O 21 Grundades av Gustaf Dahlen
O 25 Förr äro
P 1 Sjungande Skogman
P 6 Unikt byggnadsverk vid Rösaring
P 23 Lönngång i Stäketborgen
P 27 Honungsproducent
Q 1 Ej bra att ha
Q 8 Förkortas världens "bästa bil"
Q 12 Fordon med farlig last
Q 19 Bros högsta plats
R 1 Årsringsdatering
R 21 Grand Lux
R 26 Sifo:s mediaundersökning
S 6 Verkställande utskott
S 10 Ordbok för Sveriges dialekter
S 14 Arbetsdomstolen
S 17 Läkemedelsföretag
S 23 Strategiskt sund på medeltiden
T 1 Skarpsynt öga mot rymden
T 26 I Etnas centrum
-
- 1 A Forskning steg för steg
2 A 3,14
2 D Mellan bronsålder och medeltid
2 P Sjungande Thörnqvist
3 C Är grädden
3 G Så kallad
3 J Numera förbjudet
3 N Osynlig
4 A Vanligt namn i Kina
4 E Saturnus största måne
4 K Barrbuske
4 N Gammal grav
5 A Äldre längdmått
5 G Talande fjäderfä
5 K I Valhall
5 N Används vid biljard
5 Q Eller i England
6 C Stad i Bergslagen
6 J Rykte
6 P Testa
7 A Dimma
7 E Livsstart
7 H Fondtyp
7 K Tulium
7 O 1=365
7 R Tärning
8 A När de flesta
8 I Gör ålen hal
8 N Har grisen på svansen
9 A Stationerad vid Kockbacka
9 J Kan det i fogarna
9 P ... magnon människan
10 A Heyerdahl-båt
10 G Orm
10 K Hette han som fann liket vid Norrgrind 1840
10 R Tillräckligt
11 C Före SL
11 F Forn by mellan Bro och Kungsängen
11 L Socken
11 O Gammat
11 R Vi
12 A Lyckligt
12 J Var Jacob Mörk den första att skriva på svenska
12 P Aktuell kontouppgift
13 A Boställe invid nuvarande Fliesbergs
13 F Hårt vatten
13 I Berömde
13 P WC fabrikant
14 A Amerika
14 E Uttalade
14 H En masttyp
14 O Garanteras
15 A Skivtyp som lämnat Bro i mångfald
15 D Oss
15 G Röst
15 L I hjulens centrum
15 R Snilleblxt
16 A Uthålliga
16 J Prydlighet
17 A = FN
17 D Nyhetsbyrå
17 G Släkten
17 N Skänkte
17 R Så lugnt kan havet vara
18 E Stor uggla
18 M Los Angeles
18 S Övertogs sedermera av Hitlers SS
19 A Historisk händelse 1306
19 M Klocka
19 P Kan vädret vara
20 C Ska man ej vara
20 H Jämvägsbyggare
20 P Erik Öst
20 S Får man ekan
21 A Sveriges Radio
21 F Stannar i Kungsängen och snart i Bro
21 O Den förste missionären i Sverige
22 A Asagud
22 E Kunde stå på bilskylten före -72
22 J Otäck
22 Q Träd
23 A Före Preem
23 D Solgud
23 G Mördades vid Norrgrind 1840
23 N Underhöll hoven förr
23 S På Ryssbil före -91
24 A Odlas i mångfald i Bro
24 J Färdig
24 P Östen Isaksson
24 S Tekniskt meddelande
25 A Idrotts klubb
25 O Motorklubb
25 G Segelförankring
25 N Forn Gudinna
26 A En timme framåt
26 M Adlad britt
26 Q Portvinstå
27 D Tävling vart fjärde år
27 I Kom överens
27 K Bestående skada

Skriftserien Vad hände egentligen?

- Del 1 **Almarestäket - Stockholms blodbad.** Börje Sandén, Avrättningar i Bro, Läkaren och prästen berättar om år 1865, Sabbatsbrott vid Urfjäll 1895, Ådö i slutet av 1700-talet, Nyupptäckta hålvägar. m.m. illustrerad i svart/vit, tecknare Tomasz Pydzik. 204 sidor, 1990, hård pärm 180:-, mjuk pärm 150:-.
- Del 2 **Skolans historia i Upplands-Bro.** Ruben Lindberg, Cykelfärd i fäders spår, Soldathistoria, (Håtunaområdet) Årkebiskopen Söderblom visiterar Kungsängen 1926. illustrerad i svart/vitt. Ruben Lindberg. 256 sidor. 1992, hård pärm 180:-.
- Del 3 **Dalupproret 1743 - "Stora daldansen".** Börje Sandén. "Nytt ljus över daldansens blodbad". "Inget uppror mot staten" (Alf Åberg, rec i SvD) illustrerad med färgteckningar av Tomasz Pydzik. 295 sidor, hård pärm 180:-, 1993.

Häradskartorna från 1860

Vi har också en ny upplaga av de fina ekonomiska kartorna från 1860.

De är de äldsta i landet av detta slag. Utgivningen började 1860 med Bro och Håbo härad i Uppsala län.

Den nya upplagan visar hela kartan i full skala 1:50000. De kostar 100:- styck och finns på biblioteken

UKF:s nya tryckförfarande.

Hednagudar och hövdingadömen i det gamla Skandinavien. Av John Kraft (1999) 236 sidor, stort format, 260:-

Folklivsberättelser

Kuskens pojke - Berättelser från Aske.

Av John Kraft. (1997) 176 s. hård pärm Pris 150:-
68 teckningar av Tomasz Pydzik.

Böcker levereras per post mot insättandet av summan + porto på UKF:s pg 27 58 94-4

1-2 böcker 35:-
3 - och fler, 60:-

Vår småskriftserie finns att köpa på biblioteken Skrifterna kostar 30:-

Nr 1 Ortnamnet Upplands-Bro. En studie av Curt H Dahlgren

- delvis ny tolkning av runtexten på Assurstenen.

Nr 2 Kommunvapnet för Upplands-Bro. Av Curt H Dahlgren

- förlagorna till kommunens logotype visar att den är en Odenfigur

Nr 3 Konsten att flyga. Tidsbild från 1909. Ur almanacka 1910.

- Luftskepp eller andra flygdon. Vad trodde professorn på Tekniska högskolan?

Nr 4 Negelstena gård. Barndomsminnen. Fotografier från 1910-talet. Negelstena är utplånat.

Upplysningar om UKF:s verksamhet

Börje Sandén, Målarvägen 19, 197 30 Bro

E-post: ukforsk@algonet.se

08-582 40 515; fax 08-582 413 55

Internetadress: www.algonet.se/~ukforsk

pg 27 58 94-4

Curt Dahlgren, ordf. Glimmerstigen 8, 196 33 Kungsängen, 08-581 702 45

Thore Isaksson, Saltstigen 22, 196 33 Kungsängen, 08-581 712 40

Bengt Borkeby, Hjortonvägen 109, 196 35 Kungsängen 08-581 656 59

Börje Sandén